

AUGUST GIL MATAMALA*

Un cas d'higiene democràtica

La sentència dictada pel Tribunal Suprem en el cas Marey el passat 20 de juliol i que ha començar a ser executada el 10 de setembre amb l'ingrés a presó dels condemnats Barrionuevo i Vera ha suscitat i continuarà suscitant sens dubte una allau de comentaris, crítiques i exegesis, on es barregen consideracions jurídiques, polítiques i fins i tot ètiques. Tot aquest enrenou és ben justificable: probablement és la primera vegada que responsables de tan alt nivell institucional hauran de respondre amb condemnes no pas simbòliques per actuacions de terrorisme d'estat, sense un previ terra-bastall polític revolucionari, i en aplicació aparentment normal dels mecanismes legals i processals propis d'un estat de dret.

Des d'aquest punt de vista, la sentència del cas Marey, malgrat les seves limitacions, ha d'omplir de legítima satisfacció tots aquells que, a casa nostra i arreu del món, estan compromesos en la lluita per fer del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals de la persona, no pas una simple referència retòrica, sinó una realitat efectiva ara i aquí, i que tenen prou experiència històrica per saber que molt sovint és el mateix estat, i especialment els seus aparells repressius, el pitjor enemic d'aquests drets i llibertats. Tanmateix, aquesta consideració positiva que podem extreure de la sentència queda enterbolida i fins a cert punt ocultada pel tractament mediàtic dominant (grans diaris, tertúlies radiofòniques, televisives) i per l'actitud d'oberta insubmissió que ha adoptat el PSOE. El cas Marey deixa de ser el judici al terrorisme d'estat, amb totes les seves evidents repercussions polítiques, per convertir-se en la consideració dels ciutadans en un simple i desagradable episodi de la guerra bruta i despietada pel poder entre els dos grans partits estatals, en el curs de la qual la justícia i els principis jurídics són instrumentalitzats i manipulats fins a extrems inconcebibles. L'actuació criminal dels aparells de l'estat –independentment de fins on n'arribi la responsabilitat– esdevé un element gairebé marginal del debat, on els fets objecte de condemna són tractats en la majoria dels casos amb infinita com-

prensió, vorejant moltes vegades a una complent justificació.

La focalització en els episodis de la lluita partidista al voltant del cas Marey explica també que el paper de l'acusació popular, certament determinant en l'inici i en certes fases del procés, hagi estat deliberadament ignorat pels mitjans de comunicació. Si existeix una sentència en el cas Marey és gràcies a la querella que 104 ciutadans independents, de molt diversa condició professional i social, van interposar el 23 d'abril de 1998, referida a diverses actuacions dels GAL, entre elles expressament el segrest de Segundo Marey, i la utilització de fons públics per finançar-les. La motivació d'aquesta iniciativa va ser suplir l'evident inhibició del ministeri fiscal i de les autoritats governatives la persecució de les activitats terroristes del grup GAL, i evitar la prescripció dels delictes. Aquest col·lectiu es va aglutinar al voltant de la figura carismàtica de l'enyorat advocat madrileny Fernando Salas, i d'altres advocats vinculats a l'Asociación contra la Tortura i a l'Asociación Libre de Abogados, de Madrid. Considero de justícia retre públicament un homenatge al col·lectiu de l'acusació popular contra les accions dels GAL i, en especial, als advocats José Luis Galán i Teodoro Mota, que els han

“El paper de l'acusació popular, determinant en l'inici i en certes fases del procés, ha estat deliberadament ignorat pels mitjans de comunicació.”

representat en aquest i altres processos. S'ho mereixen perquè s'han deixat la pell professionalment en un esforç d'anys, sense cap interès polític, partidista o personal, sense esperar-ne cap benefici econòmic o de prestigi, i amb l'únic objectiu de contribuir a fer una mica de llum a les clavegueres on s'amaguen les brutícies de l'estat, amb una clara voluntat d'higiene democràtica. La sentència del cas Marey és, en alguna mesura, una victòria en aquest sentit. Em temo molt, però, que la seva possible utilitat revulsiva i pedagògica en la configuració d'un necessari moviment de repulsa contra els excessos antidemocràtics del poder, quedi perduda enmig del guirigall que s'ha armat en el galliner polític.

*Advocat